

Kainuun liitto

Kainuun edunajamisen hankeluettelo 2014

C:3

Kainuun maakuntahallitus 17.2.2014

www.kainuu.fi

Kainuun edunajamisen hankeluettelo

2014

**Kainuun liitto
2014
C: 3**

Julkaisija:

KAINUUN LIITTO
KAUPPAKATU 1
87100 KAJAANI
Puh. 08 6155 41
Fax. 08 6155 4260

ISSN-L 2323-7546
ISSN 2323-7546
ISSN 2323 7554

Kansien kuvat: Ville Heikkinen

Sisällysluettelo

Saatteeksi	8
Maakunnan strategiset kärkihankkeet, Kainuun edunajamisen teemat	9
Hanke-esitykset ministeriöittäin	11
Oikeusministeriö (talousarvion pääluokka 25)	11
Pelson vankilalla laajat vaikutukset alueellisesti ja valtakunnallisesti	11
Opetus- ja kulttuuriministeriö (talousarvion pääluokka 29)	12
Koppa-hanke, Kuhmon Juminkeon laajennusosa	12
Vuokattihallin peruskorjaus	12
Vuokatin hiihtotunnelin jäähdytysjärjestelmän uusiminen	12
Vuokatin pallohallin peruskorjaus	13
Oppilaitosinvestoinnit	13
Kuhmon Kontion koulun peruskorjaus	13
Hauhola-Lehtikankaan koulukeskus vuosina 2013 – 2016	13
Liikenne- ja viestintäministeriö (talousarvion pääluokka 31)	14
Tieverkko	14
Jormuan kevyen liikenteen väylä välillä Häikiömäentie-Losotörmäntie	14
Liittymäjärjestelyjen kehittäminen, Kajaani (Mainua, Sotkamontie, Kontinjoki)	14
Pärsänsuon eritasoliittymän rakentaminen, Kajaani	14
Pohjois-Savon raja-Mainua leventäminen	14
Kontiomäki-Suomussalmi leventäminen	14
VT 6 ja KT 76	14
Kajaani-Sotkamo seudullisen yhteysvälin kehittäminen valtatie 6 ja kantatie 76	14
VT 6 ja KT 76 leventäminen välillä Kontinjoki-Eevala-Vuokatti	14
VT 6 kahden keskikaiteellisten ohituskaistan rakentaminen välille Kontinjoki-Eevala	15
VT 6 ja KT 76 tievalaistuksen rakentaminen välille Kajaani-Eevala-Vuokatti	15
Valtatien 22 Oulu-Kajaani kehittäminen	15
Metelin kevyen liikenteen väylän leventäminen ja alikulkukäytävä, Paltamo	15
Mieslahden kevyen liikenteen väylä, Paltamo	15
Mt 870 Kontinjoen liikennejärjestelyt	16
Mt 870 parantaminen välillä Mustolanmutka-Kontinjoki (16,2 km)	16
Vuokatinhovintien liikennejärjestelyt 2014–2015	16
Itärinteen kokoojatie 2014–2015	16
Kevyen liikenteen pääraitti Snowpolis-Katinkulta 2014–2016	16
Kevyt liikenneväylä Opisto-Nurmestie-Vuokatinhovi 2014–2017	16
Matkailualueen muut liikennejärjestelyt 2014–2017	16
Kantatien 75 Siilinjärvi-Kuhmo leventäminen välillä Kuhmo-Pohjois-Karjalan raja	16
Kantatie 76 Eevala-Vuokatti leventäminen	17
Kantatie 89 Paltamo-Vartius leventäminen välillä Jokimäki-Vartius	17
Muu tie- ja katuverkko:	17
Maantien 800 Ylivieska-Vaala-Taivalkoski taajamatiejärjestelyjen toteuttaminen Vaalassa	17
Maantien 912 Kuhmo-Suomussalmi parantaminen kantatietasoisiksi välillä Kuhmo-Vartius	17
Maantien 9070 Akonlahti-Moisio (ns. Kekkositykkönen) päällystämättömän pohjoisosan kunnostaminen (10,4 km)	17

Maantien 9050 Ylivieksi-Niva kunnostaminen.....	17
Maantien 19033 Vuoreslahti muuttaminen päällystetyksi tieksi (19,7 km)	17
Rautatieverkko	18
Oulu-Kontiomäki-Vartius	18
Savonrata	18
Kouvola-Kajaani-Kontiomäki parantaminen nopeaa junaliikennettä varten	18
Muu rataverkko:	19
Lieksa-Porokylä-Vuokatti-Kontiomäki	19
Murtomäki-Otanmäki	19
Koillinen raideliikenneyhteys Kontiomäki-Suomussalmi-Taivalkoski.....	19
Ylä-Kainuun puuterminaali.....	19
Valtatie viiden kiertoliittymät.....	20
Joukokylän tie	20
Seututien 912 Suomussalmi – Heinilä muuttaminen kantatieksi ja parantaminen kantatietasoiseksi	20
Puolanka – Utajärvi tien perusparantaminen	20
Emäjoen kevyen liikenteen silta.....	20
Tieverkoston kehitystarpeet Suomussalmella	20
Tietoliikenne.....	20
Laajakaista 2015 – hanke sekä kuntakohtaisten hankkeiden toteutukseen luvattu valtion tuki ja sen riittävyys.....	20
Reittihankkeet	22
Sillat Vuokatille: Vuokatin matkailualueen reitistön turvallisuuden parantaminen	22
UKK -reitit peruskunnostus	22
Sotkamon moottorikelkkareitistön korjaus.....	23
Vuokatinvaaran valaistun läntinen osuus.....	23
Vuokatin urheiluopiston ympäristön reitit	23
Sotkamon Tipaksen reitti	23
Työ- ja elinkeinoministeriö (talousarvion pääluokka 32).....	24
Kajaanin kaupunkikeskustan kehittäminen	24
Suomussalmen keskustan kehittäminen / Jätkänpuiston matkailuvaunualue	24
Suomussalmen kesäteatterin kehittäminen	25
Luonnonvarakeskuksen toimintojen turvaaminen Kainuussa	25
REE-metallien rikastusteknologiat ja geopolymeeritekniikan tuotekehitys 2013 – 2016	26
Geopolymeeripohjaiset side- ja adsorbenttimateriaalit.....	27
Kainuun puurakentamisen yhteistyöhanke	27
Kainuun Venäjä-strategia toiminnaksi -hanke.....	28
Sosiaali- ja terveysministeriö (talousarvion pääluokka 33)	28
Kunta- ja palvelurakenteen kehittäminen	28
Uusi sairaala – hanke	29
Sosiaali- ja terveydenhuollon kansallinen kehittämisohjelma (Kaste).....	29
Kehitysvammaisten laitoksen hajauttaminen ja ryhmäkotien sekä päivätoimintatilojen rakentaminen	30
Kuhmon terveysaseman hoivaosaston remontti	30
Kajaanin hoivan remontti	30
Hoitokoti Kurimon korvaavat tilat/uudisrakentaminen	30

Yhteenlasketut kustannusarviot hankkeista (liite 1.)

Oikeusministeriö:	Ei hankkeita, joista kustannusarvio tiedossa
Opetus- ja kulttuuriministeriö:	28 900 000 euroa
Liikenne- ja viestintäministeriö:	198 395 000 euroa
Työ- ja elinkeinoministeriö:	25 500 000 euroa
Sosiaali- ja terveysministeriö:	89 500 000 euroa
Yhteensä:	342 295 000 euroa

Saatteeksi

Kainuun maakuntavaltuusto on kokouksessaan 24.10.2011 hyväksynyt tehtäväksi ensimmäisen kerran Kainuun edunvalvonnan hankeluettelon, nyt nimenä on edunajamisen hankeluettelo. Hankeluettelon on tarkoitus antaa kokonaiskuva sekä vireillä olevista hankkeista että myös tahtotila niistä hankkeista ja teemoista, jotka Kainuun kehittämiseksi nähdään tärkeinä. Hankeluettelon on tarkoitus täydentää lakisääteistä maakuntaohjelman toimeenpanosuunnitelmaa ja tehostaa Kainuun edunajamista. Kainuun maakuntahallitus on hyväksynyt tämän edunvalvonnan hankeluettelon kokouksessaan 17.2.2014.

Hankeluettelossa esitettävät hankkeet ovat sellaisia, joiden toteutuminen edellyttää valtion rahoitusta ja/tai maakunnan ulkopuolella tehtäviä päätöksiä. Valtaosalla esitetyistä hankkeista on välittömiä vaikutuksia seuraavaa valtion budjettivuotta koskien, osa hankkeista on luonteeltaan yleisempiä edunvalvonnallisia kannanottoja. Hankeluettelo tähtää valtion talousarvion valmistelussa aina seuraavan budjettivuoden suunnittelun alkuvaiheeseen.

Kainuun hankeluettelo on valmisteltu Kainuun liiton johdolla yhteistyössä alueviranomaisien, kuntien ja muiden alueen kehittämiseen osallistuvien tahojen kanssa. Hankeluettelon kirjoittamisesta on vastannut Kainuun liiton elinkeinopolitiikka- ja hankkeet vastuualue.

Hankkeet esitellään hankeluettelossa ministeriöittäin. Ministeriöt ja talousarvion pääluokat ovat: ulkoasiainministeriö (talousarvion pääluokka 24), oikeusministeriö (talousarvion pääluokka 25), sisäasiainministeriö (talousarvion pääluokka 26), puolustusministeriö (talousarvion pääluokka 27), valtiovarainministeriö (talousarvion pääluokka 28), opetus- ja kulttuuriministeriö (talousarvion pääluokka 29), maa- ja metsätalousministeriö (talousarvion pääluokka 30), liikenne- ja viestintäministeriö (talousarvion pääluokka 31), työ- ja elinkeinoministeriö (talousarvion pääluokka 32), sosiaali- ja terveysministeriö (talousarvion pääluokka 33) ja ympäristöministeriö (talousarvion pääluokka 35).

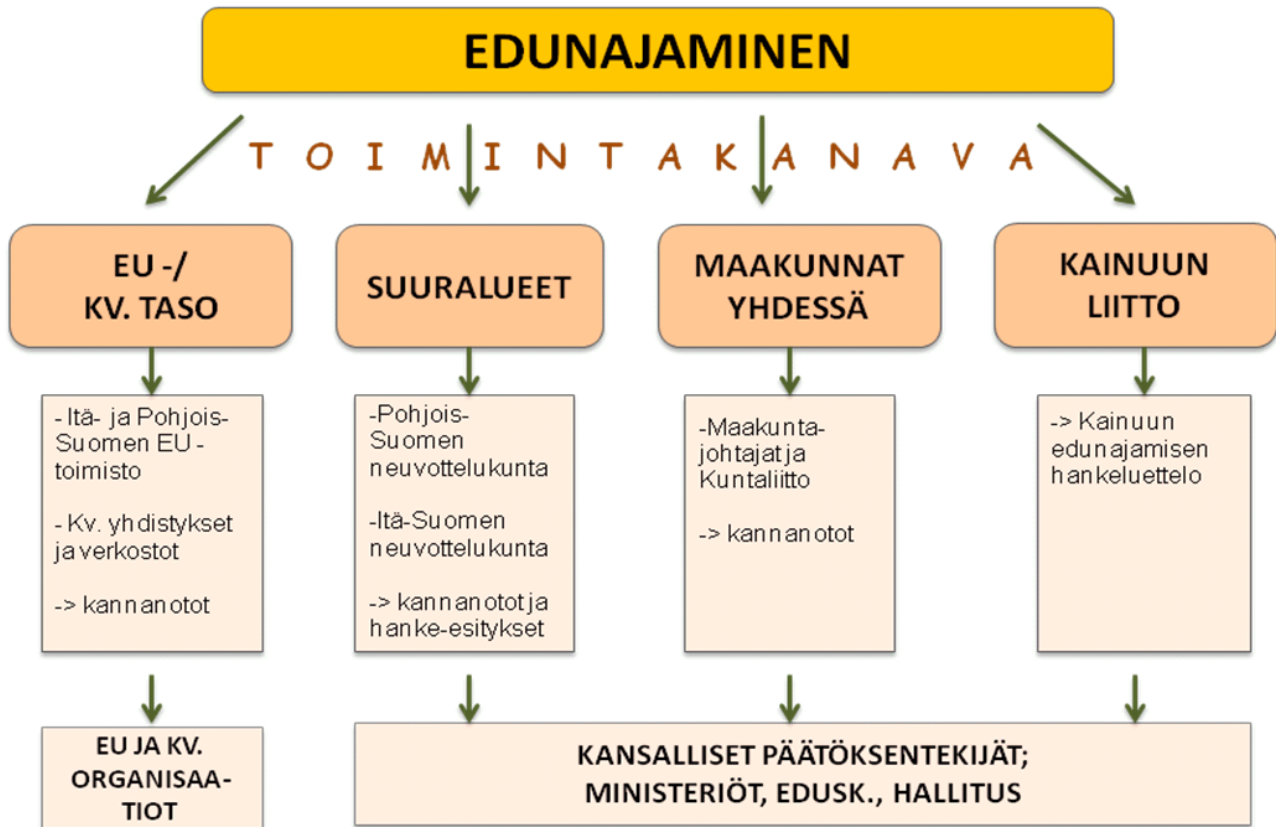
Kustannukset on laskettu yhteen ministeriöittäin niiden hankkeiden osalta, joista on ollut käytössä kustannusarvio. On muistettava, että toteutuminen useiden hankeluettelossa esitettyjen hankkeiden osalta tapahtuu pitkällä aikavälillä.

Edunajamisen teemojen ja kärkihankkeiden esittelyn jälkeen on kuviolla havainnollistettu EU/kansainvälisen tason, suuraluetason, maakuntien tason ja Kainuun tason hankkeiden edistämisen yhteistyön osapuolia ja työnjakoa.

Kainuun edunajamisen hankeluettelo on tarkoitettu yleiseen käyttöön ja se löytyy myös osoitteesta: www.kainuunliitto.fi/34, siellä on myös PP-muotoinen esitys. Kommentteja hankeluettelosta ja lisäesityksiä siihen voi lähettää jatkuvasti sähköpostilla osoitteeseen: hankejarahoitus@kainuu.fi. Hallitus käsittelee luetteloa ainakin kerran vuodessa.

Kainuun edunajamisen hankeluettelo on keskeinen työväline maakuntaa kehittävien hankkeiden ajamisessa eri päätöksentekijöiden suuntaan. Edunajamisen kokonaisuuteen liittyy maakunnan liiton omien toimien lisäksi useita yhteistyörakenteita, joiden kautta osa edunajamisesta kanavoituu. Alla olevalla kuvalla halutaan selkeyttää Kainuun edunvalvonnan kokonaiskuvaa. Se jäsentyy EU-/kansainväliseen ja suuralueiden yhteistyöhön, maakuntien yhteistoimintaan sekä Kainuun liiton omaan edunvalvontaan. Edunajamisen tärkeimpinä kohteina ovat EU:n toimielinten ja Suomen kansallisen tason päätöksentekijät.

Maakunnan strategiset kärkihankkeet, Kainuun edunajamisen teemat

Toimintavuoden 2014 edunajamisen pääteemat ja painotukset ovat:

Teema 1: Koulutusketjun toimintakyky – osaavan työvoiman saanti

- korkea-asteen koulutuksen ja päätösvallan säilyminen Kainuussa
- Kajaanin ammattikorkeakoulun säilyttäminen
- pysyvän ja riittävän rahoituspohjan varmistaminen Kainuun korkea-asteen koulutukselle ja tutkimukselle. Kajaanin yliopistokeskuksen pysyvän aseman ja rahoituspohjan varmistaminen
- aloituspaikkojen turvaaminen, lähtökohtana alueen ennakoitu työvoimatarve
  - o toisen asteen ammatillisen koulutuksen aloituspaikkaleikkausten minimointi
- **työvoimapulan huomioon ottaminen aikuiskoulutuksessa ja työvoimapolitiisessa rahoituksessa**

Teema 2: Kainuun saavutettavuuden varmistaminen

- **joukkoliikennerahoituksen turvaaminen**
- tie-, rautatie- ja lentoliikenneyhteydet
- vt5, vt22, kt 89 liikennöitävyys ja asema Euroopan laajuisessa liikenneverkossa (Trans-European Transport Network, TEN-T)
- Savon radan nopeuden nosto, **kaivostoiminnan liikennetarpeet**, Suomen ja Venäjän välinen rautatieliikenne
- Kajaanin lentoaseman yhteyksien kehittäminen ja kansainvälisten yhteyksien kehittäminen Oulun ja Kuopion lentoasemilta
- **tehokkaiden tietoliikenneyhteyksien rakentamisen edistäminen, laajakais-tahankkeen rahoituksen varmistaminen**

Teema 3: Työpaikkojen varmistaminen ja luonti

Julkinen sektori

- valtion tuottavuusohjelman vuoksi menetettyjen työpaikkojen kompensointi
- **valtion aluehallinnon palvelujen jatkuvuuden turvaaminen** Kainuussa,
- erityisesti **Kainuun ELY -keskus, Pelson vankila ja palvelut kunnissa**
- **valtion palvelujen saannin turvaaminen alueella yhteispalvelua edistämällä**
- alueellistamisen jatkoon vaikuttaminen
- Kainuun liitto on mukana Paltamon työllisyyskokeilun jatkohoidossa

Yritykset (avoin sektori)

- äkillisen rakennemuutoksen hallinta
- huolenpito Kainuun peruselinkeinoista
- kaivostoiminnan tarjoamat mahdollisuudet
- uusiutuva energia
- uudet ict – mahdollisuudet (pilvipalvelut ja pelialan sovellukset)

Teema 4: EU 2014 +

Euroopan unioniin liittyvä edunvalvonta

- **Kainuun asema ja resursointi EU:n alue- ja rakennepolitiikassa**
- **pienien ja keskisuurten kaupunkiseutujen (Kajaani) saaminen täysipainoisesti mukaan kaupunkipolitiikkaan ja 2014 + kansalliseen innovaatiopolitiikkaan**

Teema 5: Kuntarakennemuutos ja sosiaali- ja terveydenhuollon palvelukenneselvitys

- **Kainuun keskussairaalan säilyminen päivystyssairaalana**

Muut edunajamisen teemat:

Uusiutuvan energian kansallinen edistäminen

- bioenergia ja tuulivoima

Kaivosasiat

- lainsäädäntö ja infra

Kainuuseen kohdistettava kansallinen rahoitus

Varautuminen äkillisiin edunvalvontatehtäviin

Hanke-esitykset ministeriöittäin

Oikeusministeriö (talousarvion pääluokka 25)

Pelson vankilalla laajat vaikutukset alueellisesti ja valtakunnallisesti

Pelson vankila sijaitsee Kainuun ja Pohjois-Pohjanmaan maakuntien rajalla, Vaalan kunnassa, Pelson kylällä. Vankila kuuluu Itä- ja Pohjois-Suomen rikosseuraamusalueeseen. Lähellä sijaitsee Kestilän avovankila. Pelson vankila on moderni työvankila, jolla on suuri merkitys mm. työpaikkoina Vaalan, Utajärven, Muhoksen ja Siikalatvan kunnille. Vankila on myös merkittävä maa- ja metsätalouden harjoittaja Vaalan kunnassa. Vankeinhoidon alalta edellytetään 16 miljoonan euron säästöjä vuoteen 2016 mennessä ja samaan aikaan Pelson vankila tarvitsee n. 7 miljoonan euron investoinnin, josta on päätetty edellisen hallituksen aikana.

Pelson vankilan merkitys on suuri

Alueellisesti:

- 1) Työpaikkoina
- 2) Maa- ja metsätalouden harjoittajana

Valtakunnallisesti:

- 1) Sijoituspaikkana pohjoissuomalaisille vankeusvangeille pohjoissuomalaisena vankilana. Vangit voidaan sijoittaa riittävän lähelle omaa kotipaikkaa, perhettä ja omaisia. 250 kilometrin säteellä vankilasta asuvan väestön määrä kasvaa luonnollisen väestönlisäyksen ja muuton takia.
- 2) Modernina työvankilana (suljettu vankila, jossa osallistutaan työtoimintaan vankilan seinien ulkopuolella.)
- 3) Vankila toimii vuoden 1984 linjauksen perusteella (Vankeinhoitolaitos/oikeusministeri Pokka) alkuperäiskarjan geenipankkina.
- 4) Valtion alueellisina työpaikkoina. On perusteltua säilyttää olemassa olevia valtion työpaikkoja maaseudulla. Tämä on helpommin toteutettavissa, kuin työpaikkojen siirtäminen esim. Helsingistä muille alueille.

Huomioitavaa:

- Ei paljusellejä eli vessattomia sellejä. → Pelson vankilan lakkauttamisella voidaan saavuttaa arviolta 4 miljoonan euron säästö henkilöstömenoissa. Hämeenlinnaan ja Keravalle sen sijaan joudutaan tekemään uusinwestointeja 80 miljoonan euron edestä, joilla saatetaan paljusellit nykyaikaiseen kuntoon. Vuosikustannus vuokrina uusista tiloista senaattikiinteistölle on 6 miljoonaa euroa. Pelson vankilassa ei tällaista ongelmaa ole.
- Rankka muutos- ja sopeuttamisprosessi käyty läpi, jonka tuloksena toimintaa on kehitetty vastaamaan nykyajan vaatimuksia.

Työpaikat ja verotulot

Vaalan kunnan työpaikoista n. 9 % on työpaikkoja Pelson vankilalla. Vaalassa työssäkäyvistä vaalalaisista 6,25 % käy töissä vankilalla. Näiden työpaikkojen määrä on myös alueellisesti merkittävä. Vaalan ja Siikalatvan osalta keskuskaupungit Oulu ja Kajaani sijaitsevat kaukana. Vaalan työpaikkaomavaraisuus aste on korkea. Kajaanin seutukunta, johon Vaala kuuluu, on vuoden 2012 loppuun saakka äkillisen rakennemuutoksen aluetta. Mikäli vankilan työpaikat menetettäisiin: 1) on hyvin vaikea luoda korvaavia työpaikkoja, 2) erityisesti Vaalan kunnan saamat verotulot (+ kiinteistöverot) vähenevät, työttömyysaste nousee ja pidemmällä aikavälillä asukasmäärä laskee, 3) kunta joutuu korottamaan jo ennestään korkeaa (21 %) kunnallisveroa 4) alueelta poistuu henkistä pääomaa ja ostovoimaa muuton myötä, 5) Pelson alueella sijaitseville kiinteistöille tulee löytää uusi ja järkevä käyttötarkoitus.

Opetus- ja kulttuuriministeriö (talousarvion pääluokka 29)

Koppa-hanke, Kuhmon Juminkeon laajennusosa

Kustannusarvio: 2,5 milj. euroa

Perustelut:

Koppa on Juminkeon laajennusosa, joka on käynyt tarpeelliseksi Juminkeko-säätiön toimitilojen käytyä ahtaaksi toimintojen samalla laajentuessa. Koppaan siirtyvät Juminkeon kuva- ja äänitearkisto, toimisto sekä tällä hetkellä vuokratiloissa toimiva Runolaulu-Akatemia. Säätiö on ostanut Juminkeon viereisen tontin Kopan rakentamista varten. Kopan toimintarahoitus on kunnossa. Säätiö on teettänyt Kopasta esisuunnitelman. Juminkeon laajennusosan toteuttamisella on suuri merkitys Kainuun kulttuurimatkailun kehittymiselle, koska Runolaulu-Akatemian toimintasisältöihin kuuluu niin Sommelo-festivaalin toiminnan laajentaminen kuin muun kansanmusiikin konserttitoiminnan lisääminen ei vain Kopassa, vaan muuallakin Kainuussa. Runolaulu-Akatemian keskeisiin tehtäviin kuuluu myös jatkaa runolaulun ja muun kansanmusiikin keräys- ja tutkimustoimintaa sekä kehittää arkistoa. Kopan toteutuminen tukee myös Kainuun mekaanisen puunjalostuksen osaamista ja sen tunnetuksi tekemistä, koska Koppa edustaa innovatiivista puurakentamista ja toimii siten Woodpoliksen referenssirakennuksena.

Vuokattihallin peruskorjaus

Kustannusarvio: 1 milj. euroa

Vuokattihalli on valmistunut vuonna 1989. Peruskorjaushanke on keskeinen osa opiston perusparannusohjelmaa. Vuokattihalli on opiston tärkein sisäliikuntapaikka vapaan sivistystön kannalta.

Vuokatin hiihtotunnelin jäähdytysjärjestelmän uusiminen

Kustannusarvio: 400 000 euroa

Hiihtotunneli on valmistunut vuonna 1997. Hiihtotunneli on opiston tärkein liikuntapaikka valmennuskeskuksen kannalta. Energiatehokkuutta voidaan parantaa jäähdytys- ja ilmastointilaitteet uusimalla. Tunnelissa on vuosittain 30 000 käyttösuoritetta.

Vuokatin pallohallin peruskorjaus

Kustannusarvio: 1 milj. euroa

Pallohalli on valmistunut vuonna 1955 ja sitä on laajennettu 1976 sekä 1994. Peruskorjaushanke on keskeinen osa opiston perusparannusohjelmaa. Pallohalli on opiston merkittävä sisäliikuntapaikka vapaan sivistystyön kannalta. Pallohalli sisältää koripallo-, lentopallo- ja sulkapallokentät, kuntosalin, hierontatilat, pukuhuoneet, audiotorian, luentotilat ja majoitushuoneita. Peruskorjaus lisää hallin käyttöturvallisuutta ja -ikää, esteettömyyttä sekä monipuolistaa käyttömahdollisuuksia. Halliin uusitaan ja täydennetään varusteet, uusitaan pinnoitteet, viemäröinti ja ilmastointikone.

Oppilaitosinvestoinnit

Oppilaitosinvestointien esitykset kulkevat Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kautta. Vuoden 2011 keväällä se on pyytänyt lausuntoa laatimaansa ehdotukseen yleissivistävien oppilaitosten perustamishankkeiden kiireellisyysjärjestykseksi opetusministeriön rahoitussuunnitelmaan vuosille 2011 - 2015. Kainuun maakuntahallitus on hyväksynyt ehdotuksen kiireellisyysjärjestyksestä, jossa kärkihankkeena on Kuhmon Kontion koulun peruskorjaus. Ministeriön rahoituksen pienentymisen vuoksi Kontion koulun peruskorjaukseen ei toistaiseksi ole osoitettu rahoitusta.

Kuhmon Kontion koulun peruskorjaus

Kustannusarvio: 1 milj. euroa

Kuhmon kaupungin rahoitusosuus 50 %.

Hauhola-Lehtikankaan koulukeskus vuosina 2013 – 2016

Kustannusarvio: n. 23 milj. euroa

Kustannusarvio sisältää koulutilat, kirjaston, keittiön ja päiväkotitilat. OKM on myöntänyt kirjastolle ja alakoulun osuudelle 50 % valtionrahoituksen, yhteensä noin 3,3 milj. euroa. Koulukeskushankkeen suunnittelu on käynnissä. Hanke toteutetaan kahdessa vaiheessa, 1. vaiheessa 2015 koulutilat, kirjasto, keittiö. 1. vaiheessa 2017/18 päiväkotitilat.

Liikenne- ja viestintäministeriö (talousarvion pääluokka 31)

Tieverkko

Päätiet:

VT 5

Jormuan kevyen liikenteen väylä välillä Häikiömäentie-Losotörmäntie

Kustannusarvio: 850 000 euroa

Liittymäjärjestelyjen kehittäminen, Kajaani (Mainua, Sotkamontie, Kontinjoki)

Kustannusarvio: 1 milj. euroa

Pärsänsuon eritasoliittymän rakentaminen, Kajaani

Kustannusarvio: 2 milj. euroa

Pohjois-Savon raja-Mainua leventäminen

Kustannusarvio: 2,5 milj. euroa

Kontiomäki-Suomussalmi leventäminen

Kustannusarvio: 7 milj. euroa

VT 6 ja KT 76

Kajaani-Sotkamo seudullisen yhteysvälin kehittäminen valtatie 6 ja kantatie 76

Perustelut: Tieosa on Kajaanin kaupunkiseudun keskeisin työmatka- ja vapaa-ajan liikenteen väylä. Tavoitteena on sujuvuuden ja liikenneturvallisuuden parantaminen Sotkamon, Vuokatin matkailukeskuksen ja Kajaanin välillä.

VT 6 ja KT 76 leventäminen välillä Kontinjoki-Eevala-Vuokatti

Kustannusarvio: 2,5 milj. euroa.

VT 6 kahden keskikaiteellisten ohituskaistan rakentaminen välille Kontinjoki-Eevala

Kustannusarvio: 4 milj. euroa

VT 6 ja KT 76 tievalaistuksen rakentaminen välille Kajaani-Eevala-Vuokatti

Kustannusarvio: avoin

VT 22

Valtatien 22 Oulu-Kajaani kehittäminen

VT 22 Oulu-Kajaani yhteysväli LVM:n liikennepoliittisessa selonteossa, valtakunnallisissa liikenneinvestoinneissa

- 1. vaiheen toteutus 45 milj. euroa sisältyy nykyisen hallituksen liikennepoliittisen selonteon hallituskauden investointeihin
- 2. ja 3. vaiheen sisällyttäminen pitkän aikavälin hankkeina seuraavan hallituksen liikennepoliittiseen selontekoon, 2. vaihe 87 milj. euroa ja 3. vaihe (Oulujärven maisematie) 64 milj. euroa
(Kustannusarviot tiehallinnon/POP ELY:n tekemästä VT 22 esiselvityksestä)

Perustelut:

Toimivat liikenneyhteydet ovat tärkein alueiden kilpailukykytekijä osaavan työvoiman saatavuuden rinnalla. Pohjois-Suomessa korostuvat yhteydet kasvukeskus Ouluun vastaavalla tavalla kuin Etelä-Suomessa yhteydet pääkaupunkiseutuun. VT 22 kehittäminen koko yhteysväliä Oulu-Kajaani on keskeinen osa saavutettavuuden parantamista ja maantieteyksien kärkihanke. Mikäli koko yhteysvälin kehittämiskokonaisuus toteutuisi, lyhenisi Oulun ja Kajaanin välinen matka-aika merkittävästi nykyisestä.

Yhteysvälin kehittämiseen sisältyviä hankkeita Kainuussa, mukana 1. vaiheen toteutussuunnitelmassa:

Metelin kevyen liikenteen väylän leventäminen ja alikulkukäytävä, Paltamo

Kustannusarvio: 950 000 milj. euroa

Mieslahden kevyen liikenteen väylä, Paltamo

Kustannusarvio: 1,5 milj. euroa

Mt 870 Kontinjoen liikennejärjestelyt

Kustannusarvio: 2,5 milj. euroa

Perustelut:

Liikenneturvallisuusongelmat ovat tulleet esille erityisesti Kontinjoen kohdalla lisääntyvänä asiakaspalautteena niin raskaan liikenteen kuin tienvarsiasukkaiden taholta. Hankkeessa rakennettaisiin kevyen liikenteen väylä 6 km, sekä valaistus ja kevyen liikenteen silta ja alikulkukäytävät.

Mt 870 parantaminen välillä Mustolanmutka-Kontinjoki (16,2 km)

Kustannusarvio: 7 milj. euroa

Vuokatinhovintien liikennejärjestelyt 2014–2015

Kustannusarvio: 600 000 euroa

Itärinteen kokoojatie 2014–2015

Kustannusarvio: 1 milj. euroa

Kevyen liikenteen pääraitti Snowpolis-Katinkulta 2014–2016

Kustannusarvio: 500 000 euroa

Kevyt liikenneväylä Opisto-Nurmestie-Vuokatinhovi 2014–2017

Kustannusarvio: 500 000 euroa

Matkailualueen muut liikennejärjestelyt 2014–2017

Kustannusarvio: 500 000 euroa

KT 75

Kantatien 75 Siilinjärvi-Kuhmo leventäminen välillä Kuhmo-Pohjois-Karjalan raja

Kustannusarvio: 5 milj. euroa

Perustelut:

Kantatie n:o 75 eli Nurmestien raskas liikenne kasvaa. Kuhmon kaupunkikonsernin strategiassa toimivat liikenneyhteydet nähdään erittäin tärkeinä. Tämä tarkoittaa sekä yleisten että paikallisteiden kunnon ja myös julkisten liikenneyhteyksien turvaamista. Tiehankkeista on toimitettu lausunto Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle. Tiehankkeista on luovutettu 17.10.2011 muistio liikenneministeri Merja Kyllöselle.

KT 76

Kantatie 76 Eevala-Vuokatti leventäminen

Kustannusarvio: 500 000 euroa

KT 89

Kantatie 89 Paltamo-Vartius leventäminen välillä Jokimäki-Vartius

Kustannusarvio: 5 milj. euroa

Muu tie- ja katuverkko:

Maantien 800 Ylivieska-Vaala-Taivalkoski taajamatiejärjestelyjen toteuttaminen Vaalassa

Kustannusarvio: 1 milj. euroa

Maantien 912 Kuhmo-Suomussalmi parantaminen kantatietasoiseksi välillä Kuhmo-Vartius

Kustannusarvio: 15 milj. euroa.

Maantien 9070 Akonlahti-Moisio (ns. Kekkosykkönen) päällystämättömän pohjoisosan kunnostaminen (10,4 km)

Kustannusarvio: 1,5 milj. euroa

Valtion rahoitusosuus: 100 %.

Maantien 9050 Ylivieksi-Niva kunnostaminen

Valtion rahoitusosuus: 100 %.

Maantien 19033 Vuoreslahti muuttaminen päällystetyksi tieksi (19,7 km)

Kustannusarvio: 2,3 milj. euroa

Valtion rahoitusosuus: 100 %.

Rautatieverkko

Pääradat:

Oulu-Kontiomäki-Vartius

Oulu-Kontiomäki-Vartius rata on keskeinen osa Oulu-(Kainuu)-Arkangel-Komi kehitysvyöhykkeen liikennejärjestelmää ja kansainvälistä liikenneyhteyttä Norjasta ja Pohjois-Ruotsista Suomen kautta Luoteis-Venäjälle ja edelleen kaukoitään johtavaa yhteyttä. Vartiuksen kautta Luoteis-Venäjältä Pohjois-Suomeen kulkevan ainoan ratayhteyden merkitys on suuri tulevaisuudessa kasvavan transitoliikenteen ja oletettavasti pitkällä aikavälillä myös toteutuvan henkilöliikenteen vuoksi. Oulu-Kontiomäki-Vartius rata on Pohjois-Suomen ja Perämeren satamien kannalta erittäin tärkeä ja merkittävä ratayhteys.

Vartius on pohjoisen Suomen merkittävin kansainvälinen rajanylityspaikka. Vartius on keskeinen solmukohta Oulu-(Kainuu)-Arkangel-Komi kehitysvyöhykkeellä. Vartiuksen asema kansainvälisenä raja-asemana vahvistuu kun suora poikittainen rataosuus Kostamus-Lietmajärvi-Kotskoma avautuu kaupalliselle liikenteelle.

Kivesjärvi-Kontiomäki välillä on välitön kiskojen vaihdon tarve.

Perustelut: kustannustehokkuuden lisääminen edellyttää 25 tonnin akselipainon sallivien ratojen toteuttamista tärkeille kuljetusreiteille. Lisäksi rataverkon heikko kunto ja pitkät liikennepaikkavälit hidastavat merkittävästi tavara- ja henkilöliikennettä.

- liikennöintiedellytysten parantaminen ja henkilöliikenteen nopeuden nosto (≥ 140 km/h)
  - ratarakenteiden parantaminen akselipainoltaan 25 tonnin junille
  - tasoristeysten poisto Oulu-Kontiomäki yhteysvälillä
  - muut nopeuden noston edellyttämät toimenpiteet
  - liikennepaikkojen kehittäminen

Savonrata

Perustelut: Savonrata on Pohjanmaan radan ohella maan toinen etelä-pohjois suuntainen päärata, joka yhdistää itäisen Suomen pääkaupunkiseutuun sekä Venäjälle Pietarin suuntaan. Radan osalta edunajamisen päätavoitteena on saada Savonradan kehittäminen seuraavaksi pitkäjänteiseksi valtakunnalliseksi ratakannkeeksi Pohjanmaan radan valmistumisen jälkeen.

Kouvola-Kajaani-Kontiomäki parantaminen nopeaa junaliikennettä varten

- ratarakenteiden parantaminen akselipainoltaan 25 tonnin junille
- tasoristeysten poisto Sukeva-Kajaani ja Kajaani-Kontiomäki yhteysväleillä
- muut nopean junaliikenteen edellyttämät toimenpiteet
- liikennepaikkojen kehittäminen

Muu rataverkko:

Lieksa-Porokylä-Vuokatti-Kontiomäki

Korvausinvestoinnin toteuttaminen.

Murtomäki-Otanmäki

Liikennöintiedellytysten turvaaminen Transtech Oy:n Otanmäen tehtaalle.

Koillinen raideliikenneyhteys Kontiomäki-Suomussalmi-Taivalkoski

Perustelut:

Nykyinen käytössä oleva ratayhteys palvelee metsäteollisuuden tarpeita Kontiomäki-Pesiökylä-Ämmänsaari välillä. Pesiökylä-Taivalkoski rataosalta on lakkautettu liikenne v. 2003. Taivalkosken Mustavaaran kaivoksen rakentaminen käynnistyy arviolta vuonna 2014 ja varsinainen kaivostoiminta on tarkoitus aloittaa vuonna 2016. Kaivoshanke on mukana Pohjois-Pohjanmaan maakuntasuunnitelmassa. Pesiökylä-Taivalkoski rataosuuden kunnostaminen ja käyttöönotto on mukana Kainuun maakuntaohjelmassa. Koillis-Suomen kehittämissyhtiö Naturpolis Oy on tehnyt v. 2009 alustavan selvityksen uudesta Taivalkosken-Kuusamon-Sallan välisestä koillisen ulottuvuuden radasta. Liikenneviraston vuonna 2011 tekemän alustavan kustannusarvion mukaan Kontiomäki-Taivalkoski välin kunnostaminen maksaisi noin 66 miljoonaa euroa. Uuden radan rakentaminen Taivalkoskelta Mustavaaran kaivokselle ja edelleen Kuusamoon ja mahdollisesti Sallaan saakka maksaisi noin 1,5–2 miljoonaa euroa kilometriltä. Uudet ratayhteiset palvelisivat erityisesti metsä- ja kaivannaisteollisuuden tarpeita, mutta sitä voitaisiin tulevaisuudessa hyödyntää myös matkailuliikenteessä Kainuun ja Itä-Lapin kohteisiin. Kyseessä on vaiheittain ja pitkällä aikavälillä toteutettava hankekokonaisuus. Ensimmäisessä vaiheessa tulee toteuttaa Kontiomäki-Pesiökylä-Ämmänsaari radan (91,6 km) korvausinvestointi mukaan lukien uudet puutavaraterminaalit sekä Pesiökylä-Taivalkoski radan korvausinvestointi ja radan uudelleen käyttöönotto.

Ylä-Kainuun puuterminaalit

Kustannusarvio: 5 000 000 euroa

Perustelut:

Kajaanin paperitehtaan lakkauttamisen takia osa kuitupuusta kuljetetaan Ylä-Kainuusta aiempaa kauemmas. Tällä hetkellä Suomussalmen puut kuljetetaan osin rautateitse ja osin rekka-autoilla. Rautateiden kuljetuskalusto on kehittynyt viime vuosina siten, että Kontiomäki-Ämmänsaari –rataosuutta ei voida käyttää tehokkaasti uusimmalla kalustolla. Puuntarjonnan (myös energiapuun) kasvamista ja kilpailukykyä rajoittaa myös modernin toimivan puuterminaalien puute. Puuterminaalille todennäköisesti paras sijoituspaikka on Pesiökylä.

Valtatie viiden kiertoliittymät

Suomussalmen keskustan kehittämissuunnitelmaan sisältyvät Viitostien ja Kyröntien liittymä, sekä Viitostien ja keskustan liittymän kiertoliittymät parantavat valtatie ja taajaman liikenneturvallisuutta.

Joukokylän tie

Ylä-Kainuun puuterminaalien rakentaminen Pesiön asemalle edellyttää Joukokyläntien (yhdystie 8950) parantamista valtatie viiden ja Pesiön asemantien välillä. Puuterminaalien rakentaminen lisää merkittävästi tieosan raskasta liikennettä. Tien kantavuudessa, poikkeileikkauksessa ja geometriassa on puutteita. Myös tieosalla oleva radan ylittävä silta on vaarallisen kapea.

Seututien 912 Suomussalmi – Heinilä muuttaminen kantatieksi ja parantaminen kantatietasoiseksi

Seututie 912 on Suomussalmen ja Kuhmon välinen yhdystie, jonka vaikutuspiirissä on myös Kostamuksen kaupunki. Tien luokan muutos sekä parantaminen edesauttaa Kainuun tasapainoista kehittämistä ja turvaa myös Vartiuksen kautta kulkevaa rajanylitysluokan liikennettä.

Puolanka – Utajärvi tien perusparantaminen

Palvelee Suomussalmen, Hyrynsalmen ja Puolangan matkailukohteita sekä yhte-yksiä Oulun seudulle.

Emäjoen kevyen liikenteen silta

Jätkäpuistoon rakennettavan matkailuvaunualueen kevyen liikenteen yhteyksien parantaminen ja turvallisuuden lisääminen rakentamalla kevyen liikenteen silta Emäjoen yli.

Tieverkoston kehitystarpeet Suomussalmella

kustannusarvio 10 000 000 – 15 000 000 euroa

Tietoliikenne

Laajakaista 2015 – hanke sekä kuntakohtaisten hankkeiden toteutukseen luvattu valtion tuki ja sen riittävyys

Valtioneuvosto teki 4.12.2008 periaatepäätöksen valtakunnallisesta laajakaistahankkeesta. Vuoden 2015 loppuun mennessä lähes kaikki (yli 99 prosenttia väestöstä) vakinaiset asunnot sekä yritysten ja julkishallinnon organisaatioiden vakinaiset toimipaikat ovat enintään kahden kilometrin etäisyydellä nopeudella 100 Mbit/s toimivan yhteyden mahdollistavasta valokuitu- tai kaapeliverkosta. Kainuussa tämä tarkoittaa noin 7000 kotitalouden saattamista valokuiturunkoverkon piiriin. Kuluttajat hankkivat tilaajayhteyden omalla kustannuksellaan valitsemaltaan teleyritykseltä.

Verkon rakentava operaattori, perinteinen teleoperaattori tai sellaiseksi ryhtyvä muu taho, maksaa hankkeen kustannuksista vähintään kolmanneksen. Julkinen tuki, kaksi kolman-

nesta, jakautuu valtion, kuntien ja EU:n kesken. Tukea maksetaan ainoastaan niille hankkeille, jotka eivät ole kaupallisesti toteutettavissa. Nopeita yhteyksiä rakennetaan vain siinä, missä niille on kysyntää. Laajakaistahankkeille myönnettäviin tukiin on käytettävissä yhteensä noin 130 miljoonaa euroa (valtio 66 miljoonaa euroa, EU:n Manner-Suomen maaseutuohjelma 25 miljoonaa euroa ja kunnat noin 40 miljoonaa euroa). Hankkeiden kokonaiskustannuksiksi LVM arvioi n. 200 milj. euroa.

Maakuntien liitot ovat laatineet maakunnalliset laajakaistarakentamisen ohjelmat (valmistuivat vuoden 2009 lopussa) niistä haja-asutusalueiden hankkeista, joihin valtioneuvoston periaatepäätöksen mukaisesti käytetään julkista tukea. Viestintäviraston antamien laskentaperusteiden avulla maakuntien liitot arvioivat koko Suomen valokuituhankkeiden kustannuksiksi yhteensä lähes puoli miljardia euroa.

Kunnan osuus kustannuksista on 8, 22 tai 33 prosenttia riippuen kunnan taloudellisesta kantokyvystä, väestötiheydestä, laajakaistahankkeen laajuudesta ja teknisestä toteutustavasta sekä asukasta kohden lasketuista kustannuksista. Jaottelu on tehty valtioneuvoston antamalla asetuksella.

Julkinen tuki maksetaan hankkeen toteuttavalle teleyritykselle. Hankkeisiin, jotka sijaitsevat 8 prosentin tai 33 prosentin kunnissa, tukea haetaan Viestintävirastolta. Hankkeisiin, jotka sijaitsevat 22 prosentin kunnissa, tukea haetaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksilta (ELY).

Kainuun kunnista kaikkien muiden paitsi Paltamon (22 %) ja Kajaanin (33 %) maksuosuus on 8 % hankkeista. Kainuussa hanketta toteuttamaan ovat lähteneet kaikki 8 prosentin kunnat. Niiden osalta Kainuun maakunta on kilpailuttanut kunkin koko kunnan kokoisen hankkeen toteuttamisen. Kaikkiin hanke-ehdotuspyyntöihin saatiin yksi hanke-ehdotus, teleoperaattori Kaisanet Oy:ltä. Hanke-ehdotukset on maakuntajohtajan tekemän valinnan jälkeen hyväksytty myös ao. kunnissa, Kuhmoa lukuun ottamatta.

Valokuituverkon rakentaminen on aloitettu Puolangan, Sotkamon, Suomusalmen ja Vaalan kunnan alueilla vuoden 2011 aikana. Ristijärven hanke on myös aloitettu suunnittelun osalta vuoden 2011 lopulla. Hyrynsalmen hanke lähtee toteutukseen ensimmäisellä hankealueella tehtävän kysyntäkartoituksen tulosten perusteella vuoden 2012 aikana. Kuhmon kaupungin hankkeen osalta on menossa eri toteutusvaihtoehtojen vertailu.

Kainuun rakentamisen kokonaiskustannuksiksi arvioitiin alustavasti 41 milj. euroa ja valtion tuen tarpeeksi 21,5 milj. euroa. Valtio jakoi varsinaisiin laajakaistahankkeisiin varaamansa 63 milj. euroa maakunnallisiin kiintiöihin ja varasi päätöksellään Kainuulle 9,5 milj. euroa. Paltamon kunnan hankkeen toteutuksen tuki, jota ei ole kiintiöity maakunnittain, haetaan Manner-Suomen maaseuturahastosta. Paltamon kunta ei ole vielä päättänyt hankkeen aloittamisesta.

Kainuun hankkeiden täysimittaiseen eli mahdollisimman kattavien verkkojen rakentamiseen tarvittaisiin operaattorin jättämien ja hyväksytyjen hanke-ehdotusten ja Kajaanin koskevan alustavan arvion mukaisesti noin 16,8 milj. euroa. Hankkeisiin tarvittava valtion tuen määrä olisi ennakoitua vähemmän, mutta kuitenkin enemmän kuin maakunnalle kiintiöity.

Kansallisen laajakaista 2015 – hankkeen väliarviointi on parhaillaan menossa ja on mahdollista, että maakunnallisista valtion tuen kiintiöistä luovuttaisiin ja tukea myönnettäisiin niihin hankkeisiin, joita lähdetään toteuttamaan. Siitäkin huolimatta valtion tuen määrä ei tule riittämään hankkeessa asetettujen täysimääräiseen toteuttamiseen koko Suomen osalta.

Kunnissa tehtyjen päätösten mukaisesti tulee hankkeille taata luvattu valtion tuki, sillä niin kunnat kuin operaattorikin ovat jo tähän asti tekemillään päätöksillä ja keskinäisillä sopimuksilla sitoutuneet toteuttamaan hankkeet hyväksytyjen tavoitteiden ja niiden pohjalta laadittujen suunnitelmien mukaisesti.

Reittihankkeet

Sillat Vuokatille: Vuokatin matkailualueen reitistön turvallisuuden parantaminen

Kustannusarvio: 420 000 euroa

Perustelut:

Vuokatin matkailualue tulee laajenemaan ja mm. reitistöjen käyttäjämäärät huomattavasti kasvamaan (Vuokatti Master Plan). Ajalta ennen matkailua rakennetut tiestöt ja rautatiet rajoittavat ympäristön reittejä rajusti ja niiden tarkoituksenmukainen kehittäminen on lähes mahdotonta. Lisäksi ratahallinto poistaa virallisia ja epävirallisia reittien ylityspaikkoja.

Ennestään vaikeat reittien ylitysmahdollisuudet tulevat laittomiksi ja vastuukysymykset reiteistä vastaaville kohtuuttomiksi. Ilman ko. toimenpiteitä reittien yleistä käyttöä joudutaan osin rajoittamaan. Kasvavasta turvattomuudesta kärsii paitsi alueen matkailu ja urheilijat, myös erilaiset muut toimijat ja yrittäjät, sekä kuntalaiset. Esityksen mukaisesti tilanne korjautuisi oleellisesti esitetyillä silloilla ja mahdollistaisi monipuolisen reitistön tulevaisuudessa.

UKK -reitit peruskunnostus

Kustannusarvio: 380 000 euroa

Perustelut:

Kokoojareitti UKK palvelee kunnan sivureittejä ja liikkuja alueellisesti eri tavoin. Eteläisellä ja pohjoisella osuuksilla on vaellusreitit luonne, Vuokatinvaarojen osuudella monipuolisempi käyttäjäkunta. Reitti on suurimmaksi osin huonossa kunnossa ja sen hoitomahdollisuudet ovat enää rajalliset perusrakenteiden iästä johtuen. Korjaustarpeita on kartoitettu Sotkamo-Vuokatti reittiprojektin työnä. UKK:ta käyttävät hyvin erilaiset liikkuja etenkin Vuokatinvaarojen alueella. Reitti on tunnettavuudeltaan merkittävä ja sen jatkeet ovat äskettäin kunnostettuja aina Kuusamosta Kolille saakka lukuun ottamatta ko. kuntamme osuutta. Hanke mahdollistaa myös reitin uudelleen sijoittamisen huomioiden matkailu- ja liikuntakeskittymät nyt ja lähitulevaisuudessa.

Sotkamon moottorikelkkareitistön korjaus

Kustannusarvio: 280 000 euroa

Perustelut:

Sotkamon kelkkareitistö sijoittuu suuriltaosin maastoon, joka on vaikeakulkuista ja vaikeiden jääolojen järville. Verkkoyhtiö rajoittaa huomattavasti jatkossa mm. kelkkareittien sijoittumista sähkölinjojensa läheisyydessä ja tietyille reiteille tulee käyttökielto ellei reittejä muuteta. Maanselän reitti ei nyt sijoitu matkailupisteiden läheisyyteen. Reitillä Soidinvaara - Ristijärven raja saadaan valtakunnallisen strategian mukainen reitti etelästä pohjoiseen mahdollisimman vähillä vesistöylityksillä ja helppoon maastoon (Kusian reitti lakkaa). Vuokatinvaarat ylittävä pääreitti on heikko ja tulee korjata pikaisesti. Vuokatin matkailualueen sisälle ei ole mahdollista luoda sisäistä kelkkareittiä, mutta alueen liepeille kyllä: yleiseen käyttöön ohjatut kelkkaparkkialueet toimivat yrittäjien, paikallisten asukkaiden ja matkailijoiden tukipisteinä.

Vuokatinvaaran valaistun läntinen osuus

Kustannusarvio: 350 000 euroa

Perustelut:

Vuokatin ympäristön liikuntareitistön kaikkein merkittävin (liikkujamäärät, käyttömahdollisuudet eri olosuhteissa, eniten rakennettu) reitti rakennetaan vaaran länsiosiltaan itäisen tasolle. Valaistu kaksisuuntainen reitti toimii "ulkoilukatuna", jonka merkitys kasvaa Vuokatin ympäristön laajenemisen myötä huomattavasti (Vuokatti Master Pian). Samalla reitti toimii mitä erilaisimpien tapahtumien ja reittien kokoojareittinä. Reitistä tulee myös vaaran länsialueen "pelastusreitti".

Vuokatin urheiluopiston ympäristön reitit

Kustannusarvio: 450 000 euroa

Perustelut:

Liikuntaympäristön keskisen kohteen reitti-infran kehittäminen rakentamalla opiston ympäristöä. Alitussillan vaihtaminen suurempaan, Särkisen liikuntareitin rakentaminen ja koulutuskeskuksen (ent Ruukin kuntoutuskeskus) liittäminen ympäristön liikuntareitteihin ja turvallisesti rautatien poikki urheiluopiston alueeseen.

Sotkamon Tipaksen reitti

Kustannusarvio: 165 000 euroa

Perustelut:

Kokoojareittiä käyttävät polkupyörät, kävelijät, hevoset ja hiihtäjät. Reitti on keskeinen Vuokatin alueen pitkän matkan maastopyöräilyreitti. Reitti toimii Metsähallituksen vastikään panostaman Hiidenportin vaellusreitistön (valtakunnallinen vaellusreittien risteys)

yhteysreittinä Vuokatin alueelle. Alueen hevosityritykset (nyt 3 kpl) käyttävät reittiä usean päivän vaelluksiinsa. Reitti soveltuu alueen matkailuyrityksille hiihtoreittinä. Hietasen Liuhansalmeen tehdään käsikäyttöinen pienlossi (50 m).

Työ- ja elinkeinoministeriö (talousarvion pääluokka 32)

Kajaanin kaupunkikeskustan kehittäminen

Kokonaiskustannusarvio: 15 milj. euroa yleissuunnitelman toteutusaikana vuoteen 2025 mennessä

Perustelut:

Kaupunkikeskustan kehittäminen on keskeinen osa Kajaanin vetovoiman ja kilpailukyvyyn parantamista maakuntakeskuksena. Aluetta kehitetään kävelypainotteisena ja kevyen liikenteen edellytyksiä parantaen. Koska Kajaani on maakunnan kaupallinen keskus, niin erityisenä tavoitteena on kaupunkikeskustan erikoiskaupan palvelujen toimintaympäristön parantaminen ja yksityisten kiinteistökehitysinvestointien käynnistymisen tukeminen kaupungin investoinneilla. Kajaanin kaupunkikeskustan kehittämiseen on laadittu yleissuunnitelma, jonka kaupunginvaltuusto on hyväksynyt. Kehittäminen on käynnistynyt Kajaaninjoen Rantapuiston investoinneilla.

Kauppakadun kävelypainotteisen osuuden rakentaminen taloussuunnitelmakaudella 2015 - 2016

Kustannusarvio yhteensä 1,4 milj. euroa:

Kirkkokatu – Koivukoskenkatu 700 000 euroa

Koivukoskenkatu – Lönnrotinkatu 700 000 euroa

Suomussalmen keskustan kehittäminen / Jätkänpuiston matkailuvaunualue

Kustannusarvio: 1 000 000 euroa

Perustelut:

Suomussalmen keskustan kehittäminen vaatii nykyisen keskustan, Risteen kauppakeskuksen ja Jaloniemen alueen välisten kevyen liikenteen yhteyksien parantamista. Matkailuvaunualueen rakentaminen keskustan palvelujen piiriin parantaa alueen vetovoimaa ja lisää palvelujen kysyntää.

Suomussalmen kesäteatterin kehittäminen

Kustannusarvio: 500 000 euroa

Perustelut:

Suomussalmen kesäteatteri on yksi Suomen suurimmista. Ammattilaisvoimin johdetusta harrastajateatterista on tullut tunnettu ympäri Pohjois-Suomen ja katsojaluvut ovat viime vuosina vaihdelleet 7 000 ja 10 000 välillä. Kesäteatterin katsomo ja näyttämö rakennettiin 1980-luvun alussa Suomen kansallisoopperan vierailua varten ja sen rakenteet ovat lahoja ja korjauskelvottomia. Teatteri on yksi Suomussalmen kesäisistä vetovoimatekijöistä ja teatteritoiminnan välilliset vaikutukset paikkakunnan yrityksiin ovat tuntuvat. Uusittu katsomo ja teatterikatos palvelee myös muita suuria yleisötapahtumia järjestäviä tahoja, antaa puitteet suurille yleisötapahtumille ja monipuolistaa alueen tarjontaa. Runsassateiset säät ilman katosta ovat suuri riski tapahtumien onnistumisille ja tämän vuoksi yhä useammat kesänäyttämöt ovat jo katettuja.

Luonnonvarakeskuksen toimintojen turvaaminen Kainuussa

Valtion tutkimuslaitokset MTT (Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskus), METLA (Metsäntutkimuslaitos) ja RKTL (Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos) fuusioidaan maa- ja metsätalousministerin 17.1.2013 tekemällä päätöksellä vuoden 2015 alussa Luonnonvarakeskukseksi. Kainuussa nämä tutkimuslaitokset toimivat nykyisin kolmessa eri yksikössä. Yhdistäminen luo mahdollisuuksia osaamisen kehittämiseksi ja parantaa vaikuttavuutta. Toisaalta valtion tiukkeneva talous aiheuttaa valtakunnallisesti tarpeita toimintojen karsimiselle.

MTT Sotkamo tutkii ja kehittää pohjoista maa- ja elintarviketaloutta. Päättökäsitteinä ovat marjat, vihannekset, biokaasu, rehukasvit, luonnontuotteet sekä lähiruoka. Koetoimintaa varten MTT Sotkamolla on käytössä 40 peltohehtaarin tutkimusmaatila maailman pohjoisimmalla maatalousalueella. Henkilötyövuosia tehdään vuosittain noin 20. MTT Sotkamon toiminnan volyyymi on kaksinkertaistunut aikavälillä 2007–2013.

RKTL Kainuu Paltamossa on merkittävä kokeellisen kalantutkimuksen toimipaikka Euroopan Unionin alueella. Toimipaikassa tuotetaan tietoa kalojen ja rapujen ominaisuuksista, käyttäytymisestä ja vuorovaikutuksista kalakantojen ja kalavesien hoidon tarpeisiin. Koetoimintaa varten RKTL Kainuulla on käytössä tuotantomittakaavan vesiviljelykapasiteetti ja ainutlaatuinen luonnon virtavesiä simuloiva tutkimusympäristö. Henkilötyövuosia tehdään vuosittain noin 10. RKTL:llä on meneillään sopeuttamissuunnitelma, jossa tavoitellaan säästöjä toimipaikkaverkostoa tiivistämällä. RKTL Kainuu on lakkauttamistarkastelun kohteena. Toimipaikassa on meneillään ESR-kehittämishanke, jossa etsitään ratkaisuja toiminnan jatkamiseen rahoitus pohjaa laajentamalla.

Metla Paljakka on ympäristönäytteiden varastointiin tarkoitettu kansainväliset kriteerit täyttävä näytevarasto. Se vastaa valtakunnallisesti Metlan näytteiden säilytyksestä ja tarjoaa ympäristönäytteiden säilytyspalveluita tutkimusorganisaatioille Suomessa ja kansainvälisesti. Olemassa olevien näytteiden määrä lasketaan miljoonissa. Luonnontieteellisen keskuksen toimintaa käsitellyt työryhmä on esittänyt, että Paljakkaan varastoitaisiin myös luonnontieteellisten museoiden näytteitä. Paljakka toimii Metlan Kainuussa tekemän tutki-

muksen tukikohtana ja siellä on noin 800 ha tutkimusmetsää. Henkilötyövuosia tehdään ympäristönäytepankissa vuosittain 4-8 ja henkilöresurssien niukkuus on ruuhkauttanut toiminnan.

Kainuu elää luonnosta ja luonnonvaroista. Luonnonvarakeskuksen toiminnoilla voidaan vahvistaa Kainuussa monipuolisesti elinkeinoja: maataloutta, metsätaloutta, riista- ja kalataloutta, elintarvikealaa, matkailua, luonnontuotealaa ja energiantuotantoa. Näillä aloilla on jo nyt Kainuussa tuhansia työpaikkoja. Alueelle saadaan lisää kassavirtaa, elinvoimaa ja näkyvyyttä kehittämällä Luonnonvarakeskuksen Kainuun toimintaa.

Luonnonvarakeskuksen vahva läsnäolo Kainuussa luo lisämahdollisuuksia alueen vihreälle taloudelle sekä muulle kainuulaiselle innovaatiotoiminnalle. Keskuksen toiminta yhdistyy monipuolisesti mm. Cemis-konsortion, Kainuun Edun, ProAgria Kainuun, KAO:n, SYKE:n ja Kainuun ELY:n toimintaan.

Tutkimuslaitoskentän rakenteellinen muutos ja säästöjen tavoittelu aiheuttavat riskejä, mutta yhteistyöllä muutoksesta voidaan selvittää voittajina, mikä olisi koko maakunnan etu.

REE-metallien rikastusteknologiat ja geopolymeeritekniikan tuotekehitys 2013 – 2016

Kustannusarvio: 6,2 milj. euroa.

Perustelut:

Harvinaisia maametalleja (REE=rareearthelements) käytetään korkean teknologian tuotteissa, kuten polttokennoissa, aurinkopaneeleissa, hybridiautojen akuissa ja katalysaattoreissa. REE-metallit on EU:n taholta listattu tulevaisuuden kriittisten raaka-aineiden joukkoon niiden saatavuuden turvaamiseksi.

REE-metallien etsintä on laajentunut nopeasti, ja useat kaivannaisalan toimijat ovat mukana siinä. Kainuussa tehtyjen alustavien selvitysten mukaan ainakin Kainuun kaoliiniesiintymissä ja Otanmäen alueella on REE-ryhmän metalleja.

REE-rikastuksen ja -jalostuksen tutkimushankkeen yhteydessä kehitetään harvinaisten maametallien analytiikkaa sekä ympäristöystävällistä rikastus- ja jalostustekniikkaa. Hanketta valmistellaan pienemmällä alueellisesti rahoitetulla esiselvityshankkeella.

Hankkeessa kehitetään REE-mineraalien rikastusmenetelmiä ja erotustekniikoita kestäväen kehityksen ja ympäristöystävällisyyden eri teknologioita käyttäen. Kohteena on myös REE-mineraalien tunnistaminen ja tarvittaessa rikastustekniikan kehittäminen muista teollisuuden poisteista, kuten erilaiset tuhkat, kuonat, rikastushiekat ja kaivostoiminnan sivukivijätet. Hankkeessa kehitetään tarvittavaa uutta teknologiaympäristöä.

Hankkeesta vastaa Kainuun Etu Oy. Hankkeen tutkimuksen toteuttajana on pääasiallisesti Oulun yliopisto. Mukana on myös muita kotimaisia ja ulkomaisia korkeakoulu- ja tutkimusorganisaatioita. Pääpartnereita ovat malmeja ja rikasteita tuottavat yhtiöt ja alan teknologiayhtiöt. Muita partnereita ovat mm. erilaisia analyysi- ym. alihankintatyyppejä palveluja tuottavat organisaatiot sekä REE-materiaaleja tutkivat ja hyödyntävät organisaatiot.

Geopolymeeripohjaiset side- ja adsorbenttimateriaalit

Kustannusarvio: 2,8 milj euroa

Perustelut:

Geopolymerointi on geosynteesi, jossa mineraalit liitetään kemiallisesti toisiinsa. Synteesi tarvitsee aina luonnossa olevan alumiinisilikaatin, metakaoliniitin. Lopputuotteena saadaan uusi materiaali, joka rakenteellisesti ja kemiallisesti on verrattavissa luonnon kivilajeihin. Tässä reaktiossa alumiini (Al) ja pii (Si) muodostavat hapen (O) välityksellä uuden materiaalin, jota kutsutaan geopolymeeriksi.

Geopolymeeritutkimuksen pioneereja Suomessa on Oulun yliopiston geotieteiden laitoksen tutkijaryhmä FT Seppo Gehör (geologia & mineralogia) ja FL Erkki Eijärvi (kemia), joka on selvittänyt vuodesta 2005 lähtien ns. geopolymeeripohjaisten materiaalien käyttöä side- ja adsorbenttitarkoituksissa. Geopolymerointi avaa uusia sovelluksia muutettaessa teollisuuden muuten hyödyttämättömiä jätteitä hyödyllisiksi tuotteiksi, sillä nämä ovat pitkäikäisiä, lujia ja kemikaaleja kestäviä. Merkittävä mahdollisuus hiilidioksidipäästöjen alentamiseen on sementin osittainen tai täydellinen korvaaminen geopolymeerituotteilla, joiden valmistuksessa käytetään raaka-aineina mm. metakaoliiniittia ja muita pozzolaanisia materiaaleja (kuten modifioitua lentotuhkaa).

Lentotuhkaan pohjautuvat geopolymeerit adsorboivat vesiliuoksissa erityyppisiä kationeja, anioneja ja kompleksi-ioneja ja niiden tehokkuutta vedenpuhdistuksessa on testattu yllämainituissa tutkimushankkeissa menestyksellisesti. Geopolymeeritutkimusta ovat rahoittaneet tähän saakka mm. Renlundin säätiö, EU-aluerahasto, Kainuun Etu Oy ja eri yhteistutkimushankkeiden kautta myös Kainuun liitto. Yhteistyökumppaneina on ollut joukko kivi- ja kaivannaisalan yrityksiä.

Hanke toteutetaan 1.1.2013–31.12.2015 aikana. Hankkeen tavoitteena on tutkia ja kehittää geopolymeeritekniikkaan pohjautuvia uusia tuotteita ja sovelluskohteita siten, että tuotannossa nojaututaan Suomesta saatavilla oleviin mineraaleihin ja teollisuuden poisteisiin. Tutkimus- ja kehitystoiminta jaetaan kolmeen eri komponenttiin, joita ovat geopolymeerivalmisteiden hyödyntäminen

- a) rakennusteollisuudessa sideaineena
- b) adsorbenttina vedenpuhdistuksessa ja
- c) tehoaineena puun ja mineraalien yhdistelmätuotteissa

Geopolymeeri -tuoteryhmä on uusi ja tuotteiden valmistuksen teknologia kehittyvää. Hanke sisältää Oulun yliopiston tutkijaryhmän kehittämien tuotantomenetelmien ja teknologioiden edelleen kehittämistä ja testaamista.

Kainuun puurakentamisen yhteistyöhanke

Kajaanin ja Kuhmon kaupunkien, Woodpoliksen ja sen yritysryhmän yhteistyönä toteutetaan kainuulaisen puurakentamisen yhteistyöhanke. Hanke perustuu siihen, että Kajaanin kaupunki luovuttaa Woodpoliksen yritysryhmän toteutettavaksi Kajaanissa puukerrostalorakentamisen mahdollistavan tonttiryhmän Rajavartioston kaava-alueelta ja pientalot mah-

dollistavan ryhmärakennustontin Purolan kentän kaava-alueelta. Molemmat asemakaavat ovat saaneet lainvoiman.

Osapuolet käynnistävät kehityshankkeen, jolla tuetaan kainuulaista puurakentamista tuomalla esille sitä viestinnän ja markkinoinnin keinoin. Tarkoituksena on mm. valmistella ja järjestää yhteistyössä puurakentamisen tapahtumakokonaisuus 2016 tai 2017 Kajaanin uusien konkreettisten puurakentamiskohteiden toimiessa kehitys- ja näyttelykohteina. Suunniteltava kehityshanke tarjoaa alustan puurakentamisen tuotekehitykselle.

Yhteistyökumppaneiksi toteutukseen Woodpolis hakee puurakentamisen koulutus-, tutkimus- ja kehittämissyhteistyöverkostonsa korkeakouluja ja muita toimijoita. Yhteistyöhanke voidaan toteuttaa omana hankkeenaan, jonkun muun Woodpoliksen kehityshankkeen osana tai muulla soveltuvalla tavalla Kajaanin ja Kuhmon kaupunkien toimiessa tarvittaessa kuntarahoittajina. Yhteistyöhanke laajentaa ja vahvistaa kuhmolaisten, kajaanilaisten ja myös muiden kainuulaisten puurakentamisen yritysten yhteistyöverkostoa.

Kustannusarvio: tarkentuu myöhemmin.

Kainuun Venäjä-strategia toiminnaksi -hanke

Kainuun uusi Venäjä -strategia on laadittu laajana yhteistyönä. Sen toimenpiteiden käyntiin saattamiseksi tarvitaan maakunnallinen hanke, joka keskittyy strategian mukaisten toimenpiteiden toteuttamiseen. Toimenpiteiden tulee painottua rajat ylittävän käytännön yritys yhteistyön tehtäviin. Hankkeessa tulee painottua yritysten palvelemiseen käytännön toimissa (esim. viisumivapauteen varautuminen, yritystoiminnan käynnistäminen, investoinnit, vienti, tuonti).

Maakunnallisen hankkeen henkilöstön tueksi esitetään verkostoitumista kuntien yritysneuvojien kanssa.

Hanke-esitys perustuu Kainuun Venäjä -strategiaan sekä Kuhmon kaupungin elinvoimaohjelmaan.

Sosiaali- ja terveysministeriö (talousarvion pääluokka 33)

Kunta- ja palvelurakenteen kehittäminen

Lähtökohdaksi kunta- ja palvelurakenteen uudistamisessa tulee ottaa asukkaiden tarvitsemat palvelut ja niiden kehittäminen. Keskustelu kuntien yhteistyöstä sote-palveluiden järjestämisessä ja kehittämisessä voi jäädä huomioimatta, kun keskustellaan kuntakoosta ja kuntien lukumäärästä. Jo syntyneet yhteistyörakenteet ovat vaarassa purkautua. Sote-järjestämislaki tarvitaan mahdollisimman pian. Sekä sosiaali- ja terveystoimen, että perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon integraatiota tulee tavoitella myös kustannusten hallinnan ja osaoptimoinnin estämisen näkökulmasta. Kunta- ja palvelurakennemuutostuksessa tulisi edistää perusterveydenhuollon, erikoissairaanhoidon ja sosiaalipalvelujen toiminnallisia kokonaisuuksia.

Toimivaa erikoissairaanhoidoa ei kannata enää hajauttaa (vrt. keskustelu peruserikoissairaanhoidosta). Yhteistyötä voidaan kehittää myös ilman organisaatiomuutoksia.

ERVA-tason koordinaation vahvistamista on tehty pitkäjänteisesti, ja se jatkuu edelleen. Potilastietojärjestelmien osalta tavoitteena tulee olla ERVA-tasoiset potilastietojärjestelmät

Terveydenhuoltolain mukaista kehittämistyötä viedään Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon –kuntayhtymässä järjestelmällisesti eteenpäin erikoissairaanhoidon järjestämissopimuksen mukaista toimintaa kehitetään Pohjois-Suomen sairaanhoitopiirien yhteistyönä terveydenhuollon järjestämissuunnitelmaan perustuvaa toiminnan kehittämistä ja seuranta tehdään yhteistyössä Kainuun alueen kuntien kanssa.

Alueiden tietoa ja tuntemusta järjestelmän kehittämisessä kannattaa hyödyntää. Keskeisiä kysymyksiä ovat mm. välimatkat, tasa-arvon toteutuminen, työvoiman saatavuus. Vahvalle peruskunnalle, vastuukuntamallille ja sote-alueelle tarvitaan täydentävä vaihtoehto, joka mahdollistaa suurten kaupunkien ja niiden ympäristön erillisratkaisut. Palvelut tulisi järjestää palvelutarpeiden ja saavutettavuuden kannalta tasapuolisesti siten, että huomioidaan Itä- ja Pohjois-Suomen pitkät etäisyydet.

Uusi sairaala – hanke

Vuoden 2012 aikana käynnistetty Kainuun Uusi Sairaala -projekti on edennyt Kainuun maakunta -kuntayhtymän päätösten mukaisesti. Kainuun sote -kuntayhtymän valtuusto on päättänyt 12.6.2013 suunnittelun jatkamisesta varsinaiseen rakentamispäätökseen saakka.

Ensimmäisessä vaiheessa valmistuneen konseptisuunnitelman mukaan investointeja tarvitaan 33 000 m²:n uudistamiseen. Tästä n. 7500 m² tulisi Kajaanin perusterveydenhuollon käyttöön.

Esitykset uudisrakentamisen ja saneeraamisen suhteesta sekä yksiköiden sijoittelusta tehdään toiminnallisen ja teknisen suunnittelun yhteydessä. Rakentaminen voinee nykytiedon perusteella alkaa aikaisintaan vuoden 2015 lopulla, ja ensimmäiset uudisrakennusosat valmistunevat 2018-2019. Tämän jälkeen voidaan edetä vanhojen osien perusrannusvaiheeseen.

Erikoissairaanhoidon investoinnin suuruudeksi on arvioitu 81 milj. euroa. Kajaanin kaupunki päättää omalta osaltaan perusterveydenhuollon tilojen sijoittumisesta uudistettavan sairaalan yhteyteen. Investoinnin osuus on arviolta 23 M €. Uusi sairaala -konsepti ja sitä tukevat tilat mahdollistavat myös säästöjä toimintamenoissa. Alustavasti säästöjä on tunnistettu 5 - 6 M€ vuodessa, mutta uudella konseptilla tavoitellaan kuitenkin tätä korkeampaa tuottavuuden nousua.

Sosiaali- ja terveydenhuollon kansallinen kehittämisohjelma (Kaste)

Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä on mukana kahdeksassa STM:n Kaste-rahoitteista -kehittämishankkeessa, joista yhden pohjoissuomalaisen hankkeen hallinnointivastuu on Kainuulla. Kaste-ohjelman kehittämisrahat ovat tärkeä voimavara sosiaali- ja terveystalouden uudistamisessa.

Terveempi Pohjois-Suomi2
Hyve - johtamisen kartta
Ikäihminen toimijana
Hyvinvointia ja laatua
Hyvinvointi hakusessa – riippuvuus riskinä
Virtaa vielä – Virta2 (Kainuu hallinnoi)
SenioriKaste
LastenKaste

Kehitysvammaisten laitoksen hajauttaminen ja ryhmäkotien sekä päivätoimintatilojen rakentaminen

Kustannusarvio: 3,5 milj. euroa

Perustelut:

Rakentamiseen haetaan rahoitusta ARA:lta. STM:n strategisen suunnitelman mukaan kehitysvammaisten laitoshoidon vähennetään Suomessa vuoteen 2015 mennessä 2000→500 laitospaikkaan. Kainuussa on tällä hetkellä n. 30 asukasta laitoshoidossa. Tilat ovat vanhat, huonokuntoiset ja nykyisiä hoitokäytäntöjä huonosti palvelevia. Tavoitteena on lopettaa laitoshoidon ja tarjota erityistä huolenpitoa tarvitseville tarpeenmukainen asuminen ja hoiva avopalvelumuotoisessa asumisessa.

Em. liittyen myös Sotkamon kehitysvammahuollossa asumispalvelujen remontoiminen/uusi ryhmäkotiyksikkö on tarpeellinen.

Kuhmon terveysaseman hoivaosaston remontti

Kustannusarvio: avoin

Kajaanin hoivan remontti

Kustannusarvio: avoin

Hoitokoti Kurimon korvaavat tilat/uudisrakentaminen

Kustannusarvio: 5 milj.

Perustelut:

Nykyinen Suomussalmen kunnan omistama rakennus, jossa noin 60 paikkainen hoitokoti Kurimo toimii on huonokuntoinen viisikymmentäluvulla rakennettu kolmikerroksinen rakennus, jonka tilat ovat ahtaat ja epäkäytännölliset. Epäsopivat tilat huonontavat Kainuun Sote-kuntayhtymän hoitokotiyksikön toiminamahdollisuuksia. Rakennus sijaitsee aivan Suomussalmen kuntakeskuksen alueen länsireunassa noin neljän kilometrin etäisyydellä keskustan palveluista. Uusi rakennus on tarkoitus sijoittaa terveysaseman yhteyteen.

KAINUUN LIITTO

Julkaisuluettelo 1.1.2013 alkaen

Sarja A: virallisesti hyväksytyt julkaisut

Sarja B: selvitykset ja tutkimukset

Sarja C: hallinnolliset asiakirjat

Sarja D: monistesarja

Sarja A		
A:1	Kainuun maakuntaohjelman toteuttamissuunnitelma eli TOT-SU 2014-2015	2013
Sarja B		
B:1	Kainuu - kaunis mutta kaukana, Kainuun maakuntakuvatutkimus	2013
B:2	Kainuun skenaariot 2035 loppuraportti	2013
B:3	Kainuun ympäristöohjelma 2020	2013
B:4	Kainuun Venäjä –strategia 2020	
B:5	Kainuun maakuntakaavan tuulivoimaselvityksen täydennys	2013
B:6	Kainuun kaupan palveluverkkoselvitys	2013
Sarja C		
C:1	Kainuun edunajamisen hankeluettelo 2013	2013
C:2	Kainuun liiton toimintasuunnitelma ja talousarvio 2014 ja taloussuunnitelma 2014-2016	2013
C:3	Kainuun edunajamisen hankeluettelo 2014	2014
Sarja D		
D:1	Kainuun seudullisesti merkittävät ampumaradat 2013	2013

Kainuun liitto

Kainuun liitto
Kauppakatu 1
87100 Kajaani
kainuunliitto@kainuu.fi
Puhelin 08 615 541

www.kainuu.fi